

Abstrakt

Tato disertační práce pojednává o teologickém díle Johanna Adama Möhlera (1796-1838) se zvláštěním zřetelem k jeho ekleziologii. Je rozdělena do dvou částí: po nezbytné první části, která v kulturně-dějinném kontextu seznamuje s životním příběhem J. A. Möhlera, je v druhé části představeno myšlenkově bohaté dílo tohoto švábského teologa. Protože zvláštním záměrem této práce je Möhlerovo pojetí církve, soustředí se druhá část na pět ekleziologicky významných Möhlerových textů: *Einheit in der Kirche* (1825), *Athanasius* (1827), *Anselm* (1827), *Symbolik* (1832) a *Úvod do přednášek z církevních dějin* (1837). Tyto texty jsou postupně představeny a s pomocí tří vybraných interpretů (Geiselman, Wagner, Himes) též rozebrány.

Závěr disertační práce shrnuje Möhlerovo pojetí církve do čtyř bodů.

1. Möhler byl svým zaměřením církevní historik. Proto vychází ze zásadně dějinné formy církve. Základní rozmanitost a různorodost života církve je pro něho výchozím bodem.

2. Určující charakteristikou církve je její jednota, která má svůj zdroj v působení Ducha svatého a své pole působnosti v duchovní, životem obdařené sféře stvořeného a vykoupeného světa.

3. Je-li principem jednoty církve Duch svatý, pak jejím základem je vtělené Slovo Ježíš Kristus. Proto má církev zásadně soteriologický charakter, prolíná se v ní božství a lidství a ve své viditelné podobě dostává tvar, který není možné odvodit z její čistě lidské stránky: je nositelkou tradice, která jí v její bohaté členitosti propůjčuje dar nepomíjivosti a neomylnosti, a má podstatně svátostnou formu.

4. Zásadně dějinné pojetí církve přivedlo Möhlera k dějinnému vztahu člověka a Boha, jenž se v dějinách stal tělem, člověkem. Má-li být vztah Boha k člověku zachován ve své úplnosti, tj. jak ve své rozmanitosti, tak ve vnitřní jednotě, pak Möhler nachází v církvi místo, kde se reálně tento vztah počíná, odehrává a naplňuje. Církev je schopná spojit lidskou rozmanitost v jednotě Ducha; pak se jednota církve profiluje jako duchovní jednota, která působí ve svých třech základních oblastech: v nauce, v kultu a společenské uspořádanosti.

Möhlerova ekleziologie představuje církev, která je pozitivně Kristem jako jedna založena a současně Duchem vedena tak, aby v ní vše skutečně lidské došlo ke svému sjednocení. Církev je proto – v Duchu svatém – místem ustavičného vtělení: Kristus v sobě veškeré a každé lidství sjednotil s Bohem, aby v církvi veškeré s Bohem spojené lidství přivedl též ke znovu-sjednocenému lidství.